

Зулфия — уз сизининг соҳибаси, жасоратли, мард ижодкор. Она нуфузли «Халқ сози» газетасининг кўп мингли ўқувчилари бир-икки ой ичидаги яши асарлари — «Икргорага вакт ети», «Сени кўйлайман, ҳаёт!» каби шъерий туркмлари, «Кушик тинглайман...» бадиаси ва «Хотирам синиқлари» достонини тақдим этиб, ижтимоий мавқида, дил амрига содик қолиб, ҳозирги узбек шеърларининг устоз шиораси сифатида ёш истеъдолларга ибратнамуна булаёт.

Урни келганда айтиб ўтиш жоизки, алабиётимизнинг яхин утмишини тарихи замонасини, бирёзламалик, юқорининг оғизига қараш иллати байдий сиз санъати тараққиетига хийла зиён етказди. Зулфия ижоди ҳам бундан мустасно бўлмади. Шоира кейини учтутрий ишларни тақдим этиб, шеърлар узманинг «қўркув калхатлари тегиб синдириган юрак турда» ёстойтиб, мустақилик узок интизорлар билан куттилан армон эканини энтиқиб мисраларга тизади. Истиқлол насиими туфайли лирик қаҳрамоннинг «бахту дар», «шукрат, хижрон, укингча тұла қалб деңгизи мавжилиб, қалқиб» мустабид туфайлини «остоға чукини» холида ётган «ёли синиқлари» түғен отади.

...Ва ҳадемай сездик бу қаҳратонни,
Тигдай тилларида ялай бошлади.
Кадами етганда ҳар хонадоннинг —
Кувончи бужмайиб, сўйли бошлади.

Минг афусчи, «бу қаҳратон» — қаттол замон шоиранинг жондан азиз акасини уз гирдига ютган эди:

Сизни-да қора
тун олдиларми-

Кўлингизга
кишан солди-
лармикин,
Юкиниш, яли-
нимчас — гуруни
кўриб,
Ваҳший ға-
забларда ёнди-
лармикин?!

Мазкур мисраларни уқир экансиз, кўз ўнгинизда ўтиз этинчи йил қатлиомлари бутун даҳшатлари билан намоён булади. Бу — юракларни ҳамон сиркярататтган укинч, армон достонда маҳзун ўнга таъсири ёритилган:

... Бунча чи-
дам қайдан —
пўлат, оловдан,
Метинда н

яралган жонни-
ди отам...

Оташ огушида

тогиб бизга нон,

Ғамга ҳам чи-

дамла бўларкан

одам.

Шоира ватанинмиз, миллатимиз учун фожили кунларнинг асл илдизларини очади, утмиш тузумнинг нобакорлигини равшан курсатади, шу билан бирга, уз орамиздан чиқсан хонилар, мунофиклар, замонни сизлаган яттоқларни лаънатлайди.

30-йилларнинг охири ва қирқинчилк йилларнинг боши Зулфия ҳаётни нурларга уралган — шеър ишиқда, севгивосол онлари огушила маст, достондан кўйлантанидек: «... шу қадар ёш, мұхаббат шодликларига осислан, шеър тинглаб, шеър тишиб, бешинч жаранглар, уз бахти ишра кумилган дэвр эди.

Лекин қисмат атамлии беаёв куч, тақдир синовлари шоиранинг бахт қасриро бехосдан кулади. Конли уруп бошланши, Галаба нашидасидан татиб ултурмасдан, севимлиси, оташни шоир Хамид Олимжондан жудо бўлди. Ҳар қандай юракни ларзага соладиган, кўзларни нам қиласидан ҳаяжонли сатрларни уқиймиз:

Бахт қасримга кириб мени топди дард,

Уруш, ёзда ёккан қор каби ўлим.

Ўттизга етмай сочин қор ялаб,

Бўй ёшим соигига тўклиди гулум.

Ҳа, ўтирга туккиси, мунофикларни таъсирларни таъсирлап, ишларни ўнгинаш, айни таъсирларни таъсирлап, «Баҳор келди сени суроқлаб», «Курганимдин кузларимда еш», «Сени қайдалсан, юрагим», «Урик гуллата»нда каби жиҳрон ва соғинч шеърларининг давомидек «устига кетма-кет тог кулагани», «ўттизга стмак сочини қор ялагани» — дилининг изтироби нидорлар достондан урни олган.

Шоира маҳзунликка, тақдирга тан берни, қисматнинг кули булиш кайфийдиган катти иорда, шижаот ва қатъян билан холос були борди. Жамият нобакорлигидан жаҳр курган азиз отағонаси, ноҳақ улумга маҳкум этилган акаси, уруш солган конли чаандиклар, жудо бўлган ёри ҳаққи, шеърният, ҳақиқат, келажак учун оёқка магур турди. Бу жасорат, куч ва иорда, Ахтар Карим Зулфия таржимасида узбек китобхони юрганидан жой олди.

«Куз үтимда» Зулфия шеърлари асосида яратилган Узбекистон достони намоён бўлди, — деб ёзган эди Эди Оғенцевт.

— Уйқиман, зеҳн соламан, яйрайман, меҳнатсевар, саҳоватли, тўйнун маънавий бўлди.

Шоира маҳзунликка, тақдирга тан берни, қисматнинг кули булиш кайфийдиган катти иорда, шижаот ва қатъян билан холос були борди. Жамият нобакорлигидан жаҳр курган азиз отағонаси, ноҳақ улумга маҳкум этилган акаси, уруш солган конли чаандиклар, жудо бўлган ёри ҳаққи, шеърният, ҳақиқат, келажак учун оёқка магур турди. Бу жасорат, куч ва иорда, Ахтар Карим Зулфия таржимасида узбек китобхони юрганидан жой олди.

Шоиранинг ўтиришни «Хотирам синиқлари» достони Зулфиянинг шеърий овози нануаси сифатида сунити мисраларига мураккаб инсоний кечинмалар, терап мушошада, чукур фалсафага бой, образлари, тасвир санъати билан ҳозирги адабий жаҳонда сизоларни ўзиди:

Яшаш азис хисси танда кезгандা,

Умр кўти кечиб, армон дилини эзганда,

Хатто ўзи хаста, заиф сезганда,

Оғир, бенваф ўйдан юрак безганда,

Сени кўйлайман, ҳаёт!..

Кўйлайман, кўйламоқ кун сари мушкул,

Мен сенман, сен менинг борлигим буткул,

Елкагма юк ортиб, кўлимдан туттил,

Бу баҳти назмга тўкмоқ азмida

Сени кўйлайман, ҳаёт!

Жаҳонда эълон қилинган «Хотирам синиқлари» достони Зулфиянинг шеърий овози нануаси сифатида сунити мисраларига мураккаб инсоний кечинмалар, терап мушошада, чукур фалсафага бой, образлари, тасвир санъати билан ҳозирги адабий жаҳонда сизоларни ўзиди:

Келдинг-еъз, Истиқлол истиқбол бўлиб,

Қаблига насиминг билан юл солдинг.

Сен шу хур наизмага ихтиёр бериб,

Мен оғир булутек бир ёғиб одим...

Шоиранинг янги шеърларини уқиганимиз сайдин қалб

ларимизга севинч, шууримизга нур оқади, илоҳий ҳис туйгу-

ларга кумисиз, айбоний кечинмаларга тўйинасиз, иймон-этиқидога ошпо буласиз, ойни ҳаяжонлар сизга қа-

нот бўлди. Юқоскликтар оғиз чиқади, узинизда фавку-

лодда кучкүдрат сесазис. Зулфия «Сени кўйлайман, ҳаёт!..

Кўйлайман, кўйламоқ кун сари мушкул,

Мен сенман, сен менинг борлигим буткул,

Елкагма юк ортиб, кўлимдан туттил,

Бу баҳти назмга тўкмоқ азмida

Сени кўйлайман, ҳаёт!

Келдинг-еъз, Истиқлол истиқбол бўлиб,

Қаблига насиминг билан юл солдинг.

Сен шу хур наизмага ихтиёр бериб,

Мен оғир булутек бир ёғиб одим...

Шоиранинг янги шеърларини уқиганимиз сайдин қалб

ларимизга севинч, шууримизга нур оқади, илоҳий ҳис туйгу-

ларга кумисиз, айбоний кечинмаларга тўйинасиз, иймон-этиқидога ошпо буласиз, ойни ҳаяжонлар сизга қа-

нот бўлди. Юқоскликтар оғиз чиқади, узинизда фавку-

лодда кучкүдрат сесазис. Зулфия «Сени кўйлайман, ҳаёт!..

Кўйлайман, кўйламоқ кун сари мушкул,

Мен сенман, сен менинг борлигим буткул,

Елкагма юк ортиб, кўлимдан туттил,

Бу баҳти назмга тўкмоқ азмida

Сени кўйлайман, ҳаёт!

Келдинг-еъз, Истиқлол истиқбол бўлиб,

Қаблига насиминг билан юл солдинг.

Сен шу хур наизмага ихтиёр бериб,

Мен оғир булутек бир ёғиб одим...

Шоиранинг янги шеърларини уқиганимиз сайдин қалб

ларимизга севинч, шууримизга нур оқади, илоҳий ҳис туйгу-

ларга кумисиз, айбоний кечинмаларга тўйинасиз, иймон-этиқидога ошпо буласиз, ойни ҳаяжонлар сизга қа-

нот бўлди. Юқоскликтар оғиз чиқади, узинизда фавку-

лодда кучкүдрат сесазис. Зулфия «Сени кўйлайман, ҳаёт!..

Кўйлайман, кўйламоқ кун сари мушкул,

Мен сенман, сен менинг борлигим буткул,

Елкагма юк ортиб, кўлимдан туттил,

Бу баҳти назмга тўкмоқ азмida

Сени кўйлайман, ҳаёт!

Келдинг-еъз, Истиқлол истиқбол бўлиб,

Қаблига насиминг билан юл солдинг.

Сен шу хур наизмага ихтиёр бериб,

Мен оғир булутек бир ёғиб одим...

Шоиранинг янги шеърларини уқиганимиз сайдин қалб

ларимизга севинч, шууримизга нур оқади, илоҳий ҳис туйгу-

ларга кумисиз, айбоний кечинмаларга тўйинасиз, иймон-этиқидога ошпо буласиз, ойни ҳаяжонлар сизга қа-

нот бўлди. Юқоскликтар оғиз чиқади, узинизда фавку-

лодда кучкүдрат сесазис. Зулфия «Сени кўйлайман, ҳаёт!..

Кўйлайман, кўйламоқ кун сари мушкул,

Мен сенман, сен менинг борлигим буткул,

Елкагма юк ортиб, кўлимдан туттил,

Бу баҳти назмга тўкмоқ азмida

Сени кўйлайман, ҳаёт!

Келдинг-еъз, Истиқлол истиқбол бўлиб,

Қаблига насиминг билан

